

## กระทู้ถามที่ ๑๑๓๕ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑๗ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน  
กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดังต่อไปนี้

ตามที่มีโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีจำนวนมากถึงประมาณร้อยละ ๕๑ จำนวนกว่า ๑๕,๐๐๐ แห่ง จากทั้งหมดประมาณ ๓๐,๐๐๐ แห่ง และโรงเรียนขนาดเล็กนี้ประสบปัญหาการบริหารจัดการ อาทิ ปัญหาขาดแคลนครู ผู้บริหาร และบุคลากร รวมทั้งงบประมาณในการซ่อมแซมอาคารสถานที่ และขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อการเรียนการสอน และระบบเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ ทำให้เป็นภาระแก่โรงเรียนและชุมชนต้องจัดทำผ้าป่าเรียกเงิน เพื่อนำมาแก้ปัญหาข้างต้นซึ่งเป็นไปอย่างยากลำบาก และยังมีปัญหารุนแรงอยู่เช่นเดิม จึงขอเรียนถามว่า

๑. กระทรวงศึกษาธิการ มีแนวทางดำเนินการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการจัดตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุน และแก้ปัญหาหรือไม่ อย่างไร และผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นอย่างไร

๒. กระทรวงศึกษาธิการ มีแนวทางในการคงอยู่ ยุบ รวมหรือยกเลิกโรงเรียนขนาดเล็กหรือไม่ อย่างไร

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

รองศาสตราจารย์สุรวาท ทองบุ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน

แบบบัญชีรายชื่อ

## คำตอบกระทู้ถามที่ ๑๑๓๕ ร.

ของ รองศาสตราจารย์สุรวาท ทองบุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน แบบบัญชีรายชื่อ เรื่อง ปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้าพเจ้า นายสุรศักดิ์ พันธุ์เจริญวรกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการแทน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง ปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของท่านสมาชิกผู้ทรงเกียรติ ดังนี้

### คำถามข้อที่ ๑

กระทรวงศึกษาธิการ มีแนวทางดำเนินการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการจัดตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุน และแก้ปัญหาหรือไม่ อย่างไร และผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นอย่างไร

### คำตอบข้อที่ ๑

กระทรวงศึกษาธิการ ขอเรียนว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีแนวทาง ในการแก้ไขปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา พร้อมทั้ง มีผลการดำเนินงาน จำนวน ๔ ด้าน ดังนี้

#### ๑. ด้านการบริหารงานบุคคล

##### ๑.๑ ลดภาระและแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑.๑.๑ ยกเลิกการอยู่เวรของครู ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗ ที่เห็นชอบให้ยกเลิกการอยู่เวรของครูในโรงเรียนและสถานศึกษาทั่วประเทศ

๑.๑.๒ โรงเรียนขนาดเล็กสามารถมอบอำนาจการจัดซื้อจัดจ้างให้สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเป็นผู้ดำเนินการแทนได้

๑.๑.๓ จัดสรรอัตรากำลังพนักงานราชการและอัตราจ้าง ตำแหน่งครูผู้สอน ให้โรงเรียนทั่วประเทศ ซึ่งรวมถึงโรงเรียนขนาดเล็กด้วย จำนวน ๒๒,๔๑๖ อัตรา

๑.๒ แต่งตั้งผู้อำนวยการ หรือรักษาการผู้อำนวยการในโรงเรียนขนาดเล็กให้ครบ ทุกโรงเรียน

๑.๓ จัดทำประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียน ๑ - ๖๐ คน) พร้อมกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อให้โรงเรียนขนาดเล็ก รวมกลุ่มเป็น “เครือข่ายคุณภาพกลุ่มโรงเรียน”

๑.๔ จัดทำรูปแบบการบริหารเจ้าหน้าที่ธุรการในโรงเรียนขนาดเล็กในลักษณะเครือข่าย และใช้ทรัพยากรร่วมกัน

## ๒. ด้านงบประมาณ

๒.๑ จัดสรรงบประมาณจ้างนักการภารโรงให้ครบทุกโรงเรียนในปีงบประมาณ ๒๕๖๘ จำนวน ๒๕,๓๗๐ อัตรา

๒.๒ จัดสรรงบประมาณค่าพาหนะ กรณีนำนักเรียนไปเรียนรวมและจากการประกาศเลิกสถานศึกษา รวมทั้งค่าบริหารจัดการ รับ-ส่ง นักเรียน เพื่อให้นักเรียนไปเรียนรวม ณ โรงเรียนคุณภาพใกล้บ้าน มีครูครบชั้น และสามารถทำกิจกรรมกลุ่ม หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ตามความถนัดและความสนใจของแต่ละคน

๒.๓ สนับสนุนงบประมาณค่าอาหารกลางวันในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๖๗ ที่เห็นชอบในหลักการอนุมัติงบประมาณอุดหนุนค่าอาหารกลางวันของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และกรุงเทพมหานคร

๒.๔ พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ (Top Up) ให้กับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียน ๑ - ๖๐ คน โดยมีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน เพื่อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของจำนวนบุคลากรและทรัพยากรของโรงเรียน ๑ แห่ง รวมถึงวิเคราะห์ข้อมูลการจัดสรรและการใช้จ่ายทรัพยากรของสถานศึกษาจากระบบบัญชีการศึกษา (รายรับ - รายจ่าย ทุกงบรายจ่าย ทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ) ตลอดจนข้อมูลดัชนีเศรษฐกิจการค้าของแต่ละจังหวัด ซึ่งในขณะนี้ อยู่ระหว่างการดำเนินการ

## ๓. ด้านวิชาการ

มีการจัดกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กตามผลสัมฤทธิ์ของการทดสอบเพื่อประเมินความสามารถในการอ่าน (Reading Test : RT) การทดสอบความสามารถพื้นฐานระดับชาติ (National Test : NT) และการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และหาแนวทางการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น ๕ กลุ่มสี ได้แก่

๓.๑ กลุ่มสีม่วง คือ กลุ่มที่เป็น Best Practices ซึ่งนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ทั้ง ๓ ประเภท มีผู้บริหารโรงเรียน และมีครูครบชั้น

๓.๒ กลุ่มสีฟ้า คือ กลุ่มที่ควรยกย่อง ชมเชย ซึ่งนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ทั้ง ๓ ประเภท และมีผู้บริหารโรงเรียน แต่มีครูไม่ครบชั้น

๓.๓ กลุ่มสีเขียว คือ กลุ่มที่ต้องพัฒนาบุคลากร ซึ่งนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ๒ ใน ๓ ประเภท มีผู้บริหารโรงเรียน และมีครูครบชั้น โดยให้นำแนวทางการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของกลุ่มสีม่วงเป็นต้นแบบในการพัฒนา

๓.๔ กลุ่มสีเหลือง คือ กลุ่มที่ควรสนับสนุนช่วยเหลือ ซึ่งนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ๒ ใน ๓ ประเภท และมีผู้บริหารโรงเรียน แต่มีครูไม่ครบชั้น โดยให้นำแนวทางการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของกลุ่มสีฟ้าเป็นต้นแบบในการพัฒนา

๓.๕ กลุ่มสีแดง คือ กลุ่มที่ควรให้ขวัญกำลังใจ และสนับสนุนช่วยเหลือ ซึ่งนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานอย่างน้อย ๒ ประเภท โดยมีการกำหนดแผนการแก้ปัญหาในระยะเร่งด่วน และจัดทำ School Mapping (กลุ่มสีม่วง สีฟ้า สีเขียว เป็นแม่ข่าย) ด้วยการรวมกลุ่มช่วยเหลือกันในรูปแบบเครือข่ายคุณภาพกลุ่มสถานศึกษา

#### ๔. ด้านการบริหารทั่วไป

ให้สถานศึกษามีระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนรายบุคคล ภายใต้มาตรการ ๓ ป. คือ ป้องกัน ปลูกฝัง ปรามปราม เพื่อดำเนินการแก้ไข ป้องกัน ช่วยเหลือเยียวยา และฟื้นฟูผลกระทบจากภัยต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) และภัยที่เกิดจากผลกระทบต่อสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) ตลอดจนบริหารจัดการอาคารสถานที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความสะอาดและมีความปลอดภัยในทุกมิติ

อย่างไรก็ดี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้แจ้งให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการจัดทำแผนบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ระยะเวลา ๓ ปี (ปีการศึกษา ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) ทั้งในด้านการยกระดับคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา และด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเมื่อได้รับรายงานดังกล่าวแล้ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะรวบรวมข้อมูลและประมวผลในภาพรวมต่อไป

#### คำถามข้อที่ ๒

กระทรวงศึกษาธิการ มีแนวทางในการคงอยู่ ยุบ รวมหรือยกเลิกโรงเรียนขนาดเล็ก หรือไม่อย่างไร

#### คำตอบข้อที่ ๒

กระทรวงศึกษาธิการ ขอเรียนว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีแนวทางสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนในพื้นที่บริการลดลงอย่างต่อเนื่องจนไม่สามารถยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาได้ หรือมีผลสัมฤทธิ์ของ RT และ NT อยู่ระดับปรับปรุง รวมถึงมีผลสัมฤทธิ์ของ O-NET อยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ โดยให้จัดทำแผนบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ระยะ ๓ ปี (ปีการศึกษา ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐) ด้วยการนำนักเรียนไปเรียนร่วมกับโรงเรียนที่มีคุณภาพและมีความพร้อม ในปีการศึกษา ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ ทั้งนี้ การดำเนินการรวมหรือเลิกสถานศึกษาต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน และคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัด